

To: [redacted]@ermelo.nl [redacted]@meerinzicht.nl; [redacted]
[redacted]@ermelo.nl
From: [redacted]
Sent: Wed 9/20/2023 10:31:51 AM
Received: Wed 9/20/2023 10:32:34 AM

U ontvangt niet vaak e-mail van [redacted]@ermelo.nl. [Meer informatie over waarom dit belangrijk is](#)

Overwegingen van een lokale gemeentelijke faunabeheerder ten aanzien van het fenomeen 'wolf'

Algemeen

Hoeveel wolven we kunnen hebben op de Veluwe? Dat hangt deels af van het gedrag. Soms worden wolven namelijk probleemwolven. Een wolf die mensen agressief bejagent is een probleemwolf: dat is evident. Maar een wolf die 'van huis uit' de natuurlijke prooien links laat liggen, juist ook in gebieden waar veel potentiële prooien rondlopen, en zich oriënteert op de menselijke omgeving met gehouden dieren is ook een probleemwolf! Wilde dieren die zich niet wild gedragen zijn probleemdieren. Dat geldt voor zwijnen, dat geldt voor vossen, dat geldt voor wolven. Misschien is het risico dat wolven probleemwolven worden wel groter in ons drukke en volle landje. Dat zou dan consequenties hebben voor de uiteindelijk na te streven populatie op bijvoorbeeld de Veluwe. Misschien moeten er nulstandgebieden worden aangewezen (net als voor wilde zwijnen en edelherten). Daar moet met spoed beleid voor komen!

Rasters

In de pers is sprake van lustmoordenaar, plezierkiller en dat soort rare termen. Dat slaat dus nergens op. Het is instinctmatig gedrag: er is sprake van het '*hen house syndrome*'. Net als bij katten: als een kat iets ziet bewegen, wil hij het pakken. En een vos: als die in het kippenhok komt (= *hen house*) en hij pakt een kip - maar hij ziet beweging in zijn ooghoeken, dan pakt hij die andere kip ook: enzovoorts, net zolang tot alle kippen stil (dood) zijn. Dat doet een wolf ook. Als hij zich beperkt tot natuurlijke prooien en hij pakt bijvoorbeeld een big of een hertenkalf, dan gaat de rest er vandoor. In de natuur pakt hij dus doorgaans één beest. Maar schapen lopen in een wei en kunnen geen kant op: vandaar dat de wolf vrijwel altijd meer schapen tegelijk doodt. We moeten slimmer zijn dan de wolf en een oplossing verzinnen! En dat begint met een deugdelijk raster:

- Er moeten **wolvenkerende rasters** worden geplaatst, maar niet uittentreure. We hebben namelijk ook te maken met reeën, dassen enz. die daardoor leefgebied kwijtraken. Check nog even de richtlijnen voor rasters, want tot op heden is gebleken dat de gebruikte modellen niet altijd 'waterdicht' zijn. Er is bijvoorbeeld geen sprake van ingraven, gecombineerd met het naar buiten uitbuigen van de bovenkant van het raster: mijns inziens een essentiële toevoeging om springen (en klimmen!) bijkans onmogelijk te maken. Sowieso: als een wolf springt en via de draden omhoog klautert, raakt hij de grond op dat moment niet en werkt de stroom niet - tenzij de bedrading op speciale en uitgekiende wijze van stroom wordt voorzien. Verder is 1,20 m relatief laag: bepaalde hondenrassen springen daar overheen zonder de bovenkant te raken.

Dat zou al met al betekenen dat er rasters worden geplaatst (bij voorkeur makkelijk verplaatsbaar) voor nachtverblijven voor de schapen, pony's enz. Niet de complete agrarische enclave afrasteren, bij wijze van spreken: de nadelen daarvan (inclusief de kosten!) zijn misschien nog wel groter dan de voordelen! En ja, dat is lastig en omslachtig: elke avond de dieren achter slot en grendel zetten en 's morgens weer loslaten, maar altijd nog beter dan een dood beest in de wei.

- Die (nacht-)rasters moeten **niet persé individueel** worden aangevraagd/geplaatst: kijk waar het in gezamenlijkheid kan! Pas de (aanvraag-)systematiek daar op aan.

- Lever **maatwerk**. Er zijn parallellen te trekken met andere wilde dieren. In de tijd dat de zwijnen Ermelo onveilig maakten, hebben wij **elke** melder (van wie de tuin overhoop is gezet) bezocht en maatwerkadvis gegeven over hoe het raster moest worden geplaatst, en ook wát voor raster - of hoe anderszins de zwijnen geweerd konden worden. Overal hebben wij gekeken waar de zwijnen zijn binnengekomen. De looproutes hebben wij in kaart gebracht. In het eerste seizoen waarin dat speelde (2007) waren dat ruim 100 (!) adressen. Aanzienlijk meer dan nu met de wolven! Maar voor het draagvlak van en waardering voor de overheid essentieel! Bezoek dus elke gedupeerde en adviseer over maatwerk. Nu moet men het raster voorschieten en dat is voor sommigen (velen?) een behoorlijke (te hoge?) kostenpost, vooral als niet zeker is of men de subsidie krijgt toegekend. Sterker nog: de klacht die ik hoor is dat het een eindeloze zoektocht is om de juiste plek te vinden en

om op de juiste manier de juiste formulieren in te vullen. Daar moeten wij als overheid een oplossing voor verzinnen: **hoe makkelijker, hoe beter!** Het middel moet niet erger zijn dan de kwaal, zeg maar: de kwaal is zwaar, het middel moet leed verzachten!

Maar **GA ALTIJD EVEN LANGS!** Stem af wie langs gaat: gemeente, provincie, de taxateur, een faunabeheerder/boswachter: als er maar iemand langsgaat die goed advies geeft en die enige empathie kan opbrengen. Alleen al om even als praatpaal te fungeren, want het hakt er behoorlijk in: een opengereten schaap of pony..

Het lastige is dat als wolven een prooi doden, zij later terugkomen om samen aan tafel te gaan - en dan hebben wie die prooi al weggehaald! Dus volgt er weer een aanval. Dit gedrag vraagt ook nadere bestudering: om uiteindelijk ook hierin de wolf te slim af te zijn. Moraal: als er een aanval is geweest, weet je vrijwel zeker dat de wolf terugkomt!

Aanvullende maatregelen

- De adviezen betreffende afzettingen e.d. hebben wij destijds, tijdens de zwijnenoverlast, altijd **gecombineerd met actief verjagen** van zwijnen. We hadden in kaart wat de routes waren, waar ze overdag verbleven en (dankzij camera's) hoe laat ze kwamen. Met behulp van **alarmpistolen** hebben wij de zwijnen verdreven uit Ermelo. Aanvankelijk was dat niet genoeg: we hebben toen op een nacht (rond 03.00 u) met honden de hele wijk Noord uitgedreven. Die nacht hebben de honden drie zwijnen gedood en kon er ook een worden afgeschoten. Daarna was het in die wijk een half jaar rustig! **Moraal van dit verhaal:** maak het mogelijk om wolven met alarmpistolen (**GEEN** paintball-geweren!) en/of rubberen kogels te verjagen. Door professionals (!), om wildwest te voorkomen. Daartoe moet wel **elk schadegeval** worden gemeld, hetgeen nu bepaald niet gebeurt!

- Zoals nu in Speuld zijn er wolven die gespecialiseerd zijn in schapen. Als die wolven jongen krijgen, brengen ze dat over op hun nageslacht. Ze blijven zich dan mogelijk of zelfs waarschijnlijk richten op de bewoonde/gecultiveerde omgeving. **Ook dat soort individuen** moet m.i. afgeschoten kunnen/mogen worden - dit ter beoordeling door een deskundige faunabeheer-professional (geen ecooloog!) en in overleg met de burgemeester en de politie (en/of Officier van Justitie). Als verjagen van deze wolf of wolven niet blijkt te werken, moet afschot de volgende stap zijn. Misschien moet de stap van verjagen in eerste instantie **zelfs worden overgeslagen**: schiet elke wolf, zeker de individuele zwervers, die georiënteerd is op de bebouwde omgeving met gehouden dieren. N.B. uitsluitend afschot plegen met een stevig kaliber **kogelbuks**, bijvoorbeeld .30-06 Sprfld of .308 Win. of gelijkwaardig, **NIET** met een politiepistool! Dit in het kader van dierenwelzijn e.d.: als je schiet, moet dat meteen dodelijk zijn. Deze aanpak is identiek aan onze zwijnenaanpak die uiterst effectief is gebleken. Sterker nog: deze aanpak is door een wetenschapper (doctoraalstudie) vergeleken met de aanpak van zwarte beren in Colorado (ook roofdieren, exact dezelfde aanpak!) en is als voorbeeld ook elders uitgedragen! Ook hebben wij dit laten checken door Geert Groot Bruinderink van Alterra, destijds een fenomeen op het gebied van faunabeheer: hij heeft die aanpak bestudeerd en zijn conclusie was dat het effectief en afdoende was. Ik denk dat deze aanpak ook bij wolven gaat werken!

- Geschoten wolven inleveren bij DWHC in Lelystad voor onderzoek of bij .. (nader te bepalen; alleen al om zelfs bij professionals 'trofeeënjacht' te voorkomen!).

- Laat afschot uitsluitend verrichten door een **goed opgeleide/bijgeschoolde professional uit een regionaal select en gespecialiseerd clubje groene BOA's**. In het valwildpiket (en in de jagerswereld in het algemeen) zitten namelijk ook enkele 'cowboys' die elke wolf die ze zien zullen schieten en dan kun je brokken maken: stel dat ze bijvoorbeeld een alfa-vrouwje schieten.. Dan zijn de rapen pas echt gaar! Dan krijg je stuurloze wolven en is de chaos compleet! **Je moet behoorlijk zeker weten dat je de goede schiet!**

- Zet het bovenstaande in een **Plan van Aanpak** (vergelijkbaar met dat voor de zwijnenoverlast, waarin maatregelen werden uitgewerkt die uitsluitend golden voor Ermelo, maar die elders gewoon verboden waren en bleven). In dat Plan van Aanpak staan dan alle nodige verantwoordelijkheden, wie-doet-wat-wanneer, stroomschemaatjes, rollen, gebiedsafbakening, in combinatie met de nodige machtigingen, ontheffingen en aanwijzingen. Dat PvA moet worden bekrachtigd door zowel de gemeente als de provincie. Maatwerk! Wat geldt voor bijvoorbeeld Speuld, Uddel en Elspeet hoeft niet per definitie te gelden voor Lutjebroek - uiteraard los van de voordelen die kleven aan eenduidig beleid! Check bij buurlanden hoe het daar geregeld is en welke criteria daar worden gehanteerd bij het bepalen of een wolf wel/niet wordt afgeschoten en ook hoe daar de aantallen af

te schieten wolven bepaalt.

- Belangrijk is dat iedereen **elke aanval meldt**, alleen al om te kunnen bepalen of het om een 'lastige en hardnekkige klant' gaat! Voorkomen is uiteraard beter dan genezen resp. schieten! De volgorde is dus wellicht:

Samengevat

1) Rasteren en/of nachtverblijven. De overheid is aan zet op het gebied van regels, adviseren van welk type raster en het maken van een plan van aanpak. Maar de eigenaren van beesten moeten ook in beweging komen!

Sámen in beweging! Schouder aan schouder!

2) Bezoek iedereen die wolvenschade heeft opgelopen - met of zonder goed raster. Geef advies - maatwerk. Elke aanval melden! Instrueer de taxateurs dat zij de veehouders goed (!) adviseren (wat nu soms te wensen overlaat!).

3) Bij herhaald bezoek: verjagen door professionals (niet met paintball: daarmee is een wolf vrijwel niet te raken: dat soort projectielen is te traag, maar à la zwijnen en beren met een alarmpistool of met rubberen kogels)

4) Hardleerse wolf? Dan eventueel met veel mitsen en maren: afschot door selecte (!) professional met kogelbuks. Overweeg om bij aanvang van de aanpak de stap van verjagen over te slaan (zoals destijds bij de zwijnen ook is gebeurd): eerst de wolven met apart, op de menselijke omgeving gericht gedrag wegschieten en daarna de rest 'opvoeden' door te verjagen (door diezelfde professionals). Dat, gecombineerd met afschot van de hardnekkige schapendoders, zou op termijn het probleem moeten minimaliseren.

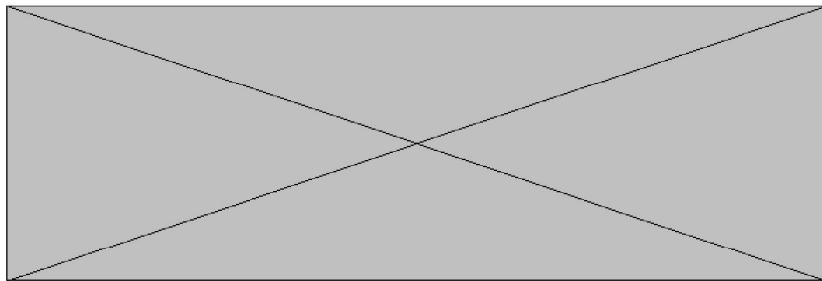
5) Zet dit alles in een vast te stellen Plan van Aanpak. Checken van en (daar waar handig) eventueel afstemmen op buitenlands wolvenbeleid. Houd dit beleid (zoals verwoord in PvA) vervolgens consequent vol. De wolf is een blijvertje, dus voortaan moeten we alert zijn en samenleven - met wederzijds respect voor elkaars grenzen.

Dit is mijn stellige professionele overtuiging (dat gaat dus verder dan een mening). Anderzijds is het een praatstuk (!) waarin mijn ervaringen, gepaard aan het nodige denkwerk, zijn gebundeld. Uiteraard ben ik te allen tijde bereid om bij verdere uitwerking mee te denken.

--

**Beheermedewerker bossen, natuurterreinen en fauna
Gemeente Ermelo**

t (0341) 06
e ermelo@ermelo.nl

[Disclaimer](#)